

• שומעים כיום, יותר ויותר נשים שמפטירות
 "נמאס לי בבית. אינני זקוקה לכסף, בעלי
 מרויח ב"ה טוב אבל אני לא מסוגלת לשבת
 כל היום בבית, מוכרחה קצת לצאת לנשום
 אויר, לראות אנשים"....

• היא רוכשת רעיונות מבחוץ, ולפתע
 מרגישה: אני מותרת על הכבוד של "כל
 כבודה בת מלך פנימה" אינני רוצה להיות
 בת מלך, רצוני לצאת (מתוך הפרק).

שוויון זכויות האשה

פרקי סיום פרק ראשון

הגמרא במסכת תמיד מספרת על אלכסנדר מוקדון כי לאחר שכבש את
 כל העולם, הגיע לארץ ישראל ונפגש עם חכמי הנגב. "עשרה דברים שאל
 אלכסנדרוס מוקדון את זקני הנגב" בין השאלות שאל את חכמי ישראל: "איזהו
 חכם?". המפרשים מסבירים כי אלכסנדר מוקדון שאל כן, מתוך כונה ברורה
 לשמוע שהחכם הוא אלכסנדר מוקדון בעצמו.

נזכיר רק כי אלכסנדר מוקדון היה מגדולי תלמידיו של אריסטו הפילוסוף היווני
 הגדול. היה מותר לו - כביכול - לחשוב על עצמו כי הוא אדם חכם. בנוסף,
 הרגיש את עצמו גיבור ועז שהרי כבש את העולם. כמובן, שממילא התעשר
 ונודע בעולם כאחד מעשירי תבל. הוא שאל "איזהו חכם?" בציפיה לשמוע
 מהם תשובה בסגנון:

חכם הוא - הפילוסוף. כלומר - אלכסנדר מוקדון.

אך חכמי ישראל אכזבו אותו. וענו לו תשובה שונה בתכלית: "איזהו חכם הרואה

אח"ח 1234567

את הנולד". מאוכזב שאל אלכסנדר מוקדון שאלה שניה: "איזהו גיבור?" שוב ברצונו לשמוע כי גיבור הוא הכובש עולם - אדוננו מלכנו אלכסנדר מוקדון. חכמי ישראל מאכזבים בפעם השניה בתשובתם "איזהו גבור הכובש את יצרו" מאוכזב יותר שואל שאלה נוספת, כאשר הוא בטוח שהפעם לא יוכלו להתחמק ממנו: "איזהו עשיר?" מה כבר יוכלו לומר מלבד מי שבידו אוצרות רבים, שלל עמים - אלכסנדר מוקדון. וחכמי ישראל משיבים "השמח בחלקו" ואז שאל אלכסנדר מוקדון שאלה רביעית מוזרה ביותר ולכאורה לא קשורה לענייננו, והתשובה שחכמי ישראל ענו לו מוזרה לא פחות, "מה יעשה האדם ויחיה?" איזו מן שאלה זאת מה יעשה ויחיה? שיאכל, ישתה, ישן, יתעמל קצת ואולי עוד דברים לבריאותו, מה כוונתו בשאלתו? חכמי ישראל שמעו והשיבו "מית עצמו"... הרוצה לחיות שימית את עצמו... פלא. (אם רצוני לחיות עלי לקחת רובה ולהרוג את עצמי?!).

בדברי ירמיהו הנביא ע"ה נאמר "אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל גיבור בגבורתו ואל יתהלל העשיר בעשרו" מקביל בדיוק לשאלותיו של אלכסנדר מוקדון "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי... כי באלה חפצתי נאום ה'" ננסה להבין את אמירתו הנצחית של ירמיהו הנביא ע"ה?

"אל תהלל אותו בחכמתו" חכמתו אינה ממנו. את החכמה הוא קבל כמתנת שמים - הקב"ה עשה אותו חכם. ומי שעשה אותו חכם יכול גם לעשותו טיפש. אם הקב"ה יחליט, האדם הזה פתאום יהיה מסויד, וסנילי, לא חכמה ולא תבונה, אז מה אתה מהלל אותו בחכמתו והיא אינה שלו. אין שום סיבה להללו "אל תהלל אדם בגבורתו" יש לו כח, שרירים מתנת שמים, הוא לא עשאו. מי שנתן לו את הגבורה יכול לקחתה ממנו. אדם גיבור חזק הקב"ה שם עליו אצבע כביכול - הוא נשכב במיטה אפילו נוצה הוא לא יוכל להרים. אין לך מה להלל אדם בגבורתו. "אל תהללו בעשרו כי העושר גלגל סובב בעולם היום אדם עשיר מחר הוא עני מרוד, הכסף לא שלו, מי שנתן לו את העושר יעלים אותו בשעה קלה (או שיעלים אותו מהכסף) אם בכל זאת רצונך להלל אדם" כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" - יראת שמים. כי יראת

שמים זו יצירה עצמית". הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. אדם שהוא ירא שמים זוהי עבודה עצמית. כאשר אדם רכש יראת שמים אף אחד לא יקח אותה ממנו אין אפשרות, היא נשארת שלו לעד ולנצח נצחים בזאת יתהלל המתהלל.

אומרים חכמי ישראל לאלכסנדר מוקדון "אל יתהלל החכם בחכמתו" אתה שואל "איזהו חכם"? ציפית לשמוע כי אתה הפילוסוף החכם, לא. אם רצונך בכל זאת להלל חכם בחכמתו יש לנו עצה עבורך תהלל חכם הרואה את הנולד. ומשמעות דברי חז"ל תחדור לעומק, תבין כי המשמעות העמוקה של חכמת החיים היא "חכם הרואה את הנולד" אדם היודע לדאוג היום שהעתיד יהיה יותר טוב.

אבל אלכסנדר מוקדון לא מבין את הרמז ושואל את השאלה השניה "איזהו גיבור" אומרים לו חכמי ישראל אם רצונך להלל גיבור בגבורתו יש לנו דרך בשבילך, ושוב אותו רעיון המשמעות העמוקה של הדברים מותר האדם מן הבהמה אין, הדבר היחיד המבדיל את האדם מן הבהמה הוא התגברות וכבישת היצר. שוב יראת שמים עבודת המידות.

אמרי 4567

אלכסנדר מוקדון שואל את השאלה השלישית "איזהו עשיר" וחכמי ישראל עונים שוב אתה מבקש לשמוע תשובה שטחית, האם חשבת פעם עשיר מהו, האם אדם שכיסיו מלאים במיליוני דולרים נקרא עשיר ומה קורה כאשר אינו שמח בחלקו?! עשירות פירושה שפע, עשירות אין פירושה כסף. אנחנו משתמשים במילה עשירות גם לגבי דברים אחרים אומרים שהתמונה עשירה בגווניה, המרק עשיר בויטמינים כלומר עשירות משמעותה שפע, ושפע הוא דבר יחסי. למשל אם אני אספר כי את הסטנדר הזה קניתי באלף דולר יפטירו "כל כך הרבה כסף" אבל אם אספר שאת האולם הזה קניתי באלף דולר יאמרו "כל כך מעט" אותו סכום אלף דולר האם הוא הרבה או מעט? התשובה היא: תלוי היכן.

מי שאינו שמח בחלקו, אין לו שפע כי בליבו הוא מצטער: יש לי מיליונים אבל

לההוא יש מיליארדים, אין ערך למליונים שלו כל עוד לא השיג את חברו. אין לו עושר, אין לו אושר. הכסף שלו ללא ערך וללא שפע. עשיר יוכל להיות רק מי ששמח בחלקו. ולכן, זקוקים לעבודת המידות.

מהות החיים

אבל אלכסנדר מוקדון עם ראש של גוי, לא קולט, אינו יורד למשמעות של חז"ל המחפשים רק את העומק שבחיים. ולכן הוא שואל "מה יעשה אדם ויחיה?" היכן טעם החיים? כי הבנתי שחכמה עולמית - אינכם מעריכים, גבורה - כלום, עושר - אפס, א"כ מה הם החיים?

אמרו לו חכמי ישראל, "מה יעשה אדם ויחיה?" היכן מצוי טעם החיים? רק בחיים ערכיים כאלו שכל מה שאדם עושה ערכי, עד כדי כך שהוא מוכן להמית את עצמו על אותו הערך. מוכן למסור נפש עליו. רק אז מרגישים טעם החיים. בחיים רדודים האדם קיים, אך אינו חי. חיים אינם אכילה ושתייה וטיולים, לחיים ערך גבוה יותר.

אנחנו נדרשים על ידי חכמי ישראל להבין את מהות החיים ומשמעותם. את תפקידנו.

והנה אנו חיים בדור שחיים עמוקים ממנו והלאה. דור המחפש יותר ויותר שטחיות ועוד יותר הנאות העולם הזה. הרבה נוחיות ופחות עומק. (כיום אדם מתעצל לעשות חשבון כמה זה שבע ועוד שבע מוציאים את המחשב. שהמחשב יתאמץ) והנוחיות מרגילה אותנו לשטחיות.

שוויון זכויות האשה

בדור האחרון כמה תנועה קטנה מאד מבחינת מספר האנשים, אבל זכתה לפרסום רב! הצליחה לעשות מהפיכה של ממש, בעולם המושגים שלנו. היא קוראת לעצמה - התנועה הפמיניסטית. קבוצת אנשים שחרטו על דגלם - שוויון זכויות האשה. (אגב, יאמר כי מי שאין לו רגשי נחיתות לא מחפש שוויון

זכויות כאשר השויון קיים. אלה מה? יוצרים בעזרת רגשי נחיתות אי שוויון זכויות ואחר כך בוכים). תנועה זו לא היתה מעניינת אותנו אם לא שהיא פגעה בנו כאשר קנינו את רעיונותיהם והחדרנו אותם לבתינו. רעיונות אלו נוגסים בנו בכל פה, אם כי בעקיפין.

אחד המסרים הוא: תפסיקי להיות שפחה בבית, תפסיקי להיות מסובנת עם הסירים. צאי לעולם הגדול תגשימי את עצמך, מה יש, רק בעלך צריך לעבוד?! צאי, תהיי חלק מהעולם הגדול, תרגישי כי את עושה משהו, שאת שווה.

איננו מזדהים עם הרעיונות הללו, אבל לצערנו אנו חיים אותם. שומעים כיום, יותר ויותר נשים שמפטירות "נמאס לי בבית. אינני זקוקה לכסף, בעלי מרוויח ב"ה טוב אבל אני לא מסוגלת לשבת כל היום בבית, מוכרחת קצת לצאת לנשום אויר, לראות אנשים". במקום להבין ש"כל כבודה בת מלך פנימה" - זה מוטבע בטבעה של האשה. פסוק זה הוא חלק מתכונותיה. ואינו צווי שעליה ליישמו - לשבת בבית פנימה. אלא הוא מתאר את היופי של אשה כבודה ומכובדת בטבעה. - "פנימה", זו המהות של האשה, היהודית. היא צריכה לרצות את זה, להרגיש כי זו מעלתה. אלא שהיא רוכשת רעיונות מבחוץ, ולפתע מרגישה: אני מותרת על הכבוד הזה, אינני רוצה להיות בת מלך, רצוני לצאת.

וכך הנשים מאבדות את הנשיות שלהם, מפסידות את האשיות המיוחדת של בת ישראל. ובמקביל מתחילים לחוש את כל עניני הבית כעול, והתלונות לא מאחרות לבא: רע לי בבית. ובאמת רע לה.

אשה אמרה לי פעם: "הראש שלי מחליד, אני כל היום עסוקה בין מטבח לחיתולים אני מחפשת להגשים את עצמי, רוצה ליצור משהו, לא להיות כל היום "מסובנת עם החיתולים"

ואז... היא מחפשת עבודה, ונזכרת, כי לפני עשר שנים, היא למדה בביה"ס לאחיות. היא מחפשת עבודה בבית חולים. ברוך ה' מקבלים אותה כאחות, עובדת בבית חולים בחדר התינוקות והיא מחתלת תינוקות... ועתה היא לא

"מסובנת" עם חיתולים היא 'אחות' לא חלודה... היא מגשימה את עצמה... לחתל את הילד של הגברת בוזגלו יותר ערכי מאשר את הילד שלי... אבדנו את ההרגשה שלומר כל בוקר "שעשני כרצונו" זו ברכה שצריכים לאמרה מתוך שמחה ולא מתוך הרגשה של אין לי ברירה: "שעשני כרצונו".

באחת ההרצאות שילבתי בתור דוגמא את המילים "אילו הייתי אשה" לא הספקתי להמשיך מילה נוספת ואשה מהקהל צועקת לי "שלא תדע מצרות". משמע שאבדה את ערך החיים, את משמעות גדלותה. וכלל אינה יודעת מה שהקב"ה רוצה ממנה. המצב החמיר, כאשר קורה שנשים קצות בחינוך הילדים. וכאשר בלילה התעוררה פעמיים לטפל בילד שבכה, כבר כולה יגון ואנחה. והיא פולטת כזה אואווף... ארוך. מלאה רחמים על עצמה ומקנאה בבעלה...: כמה טוב לך שאתה אומר "שלא עשני אשה" ואינה מבינה כי לגדל ילדים זו זכות ולא חובה. (נפל בחלקה האושר הגדול לקום לילד להאכילו ולחתלו).

ר' אריה לוי זכר צדיק לברכה, היה אומר לבנותיו, כאשר את מחתלת ילד, אמרי, אבל לא להסתפק בלחשוב, אמרי בפה, הריני מוכנה ומזומנת לקיים מצוות גידול ילדים. איך זה נפלא, פשוט להחדיר לתוך הנשמה, שאינני מסכנה אלא מקיימת מצוה, הקב"ה הביאני לעולם והטיל עלי משימה - ברוך שעשני אמא!

עבודת קדשים

הכהנים בבית המקדש היו רוחצים את בשר הקרבנות מדיחים ושוטפים. עבודת בית המקדש של הבית שלנו, היא לקחת ילד ולרחוץ אותו וכו' להאכילו ולהרדימו בלילות. עבודת המקדש לא כוללת רק הדלקת המנורה והקטרת קטורת, אלא גם - להיטיב את המנורה, שלכאורה זו עבודה לא נקיה במיוחד והכהן הגדול בעבודתה היה שרוי בחדווה, בשמחה, אחוז שרעפי קודש, כי אחת מעבודת המקדש היא. לחנך ילדים זו עבודת קודש, לגדלם זו עבודת קודש לא פחות. ובכך תבוא גם השמחה וחדוות הגידול.

יתעסקו במלאכתן

הגמרא במסכת ברכות (דף י"ז ע"א) שואלת, "נשים במאי זכין? - במה נשים זוכות לעולם הבא?" אומרת הגמרא "באקרוי בנייהו לבי כנישתא" אם נתרגם את דבריהם בתרגום חפשי: בגדול הילדים לתורה. ונמצינו למדים כי הנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן כדי שיתעסקו בגידול הילדים וכל העולם הבא של האשה תלוי באקרוי בנייהו לבי כנישתא. מי לא רוצה עולם הבא? רוצים, אבל מחפשים כרטיסים זולים לעולם הבא...

א"י 1234567

"לפום צערא אגרא" קשה לקום כל לילה לילד. לא קל לשמוע שבעה ילדים שצורחים כל אחד מכוון אחר, אחד צריך לקבל גערה ואחר זקוק לחיבוק, ושם צריכים להפריד בין שנים שעסוקים בריב. לשכנע אות השישי שיעשה שיעורים, ולקבל פתקה מהרבי של השביעי שהילד לא היה בסדר... נכון לא קל, אך עולם הבא לא נקנה במחיר זול. ולכן בדור שעבר, נשים לא הרגישו את עצמן מסכנות ואומללות. כי הדור ההוא לא חפש חיים קלים. הדור שחלף לא חפש אפילו מכונת כביסה ומכונת יבוש וכו' אבל בדור שלנו...

רכשנו רעיונות מבחוץ. מחשבות זרות ההורסות את המשפחה ואת הבית היהודי האציל.

צמצום הילודה

והגענו לרעיונות הגרועים יותר. שמדברים על צמצום ילודה. אשה מאגודת "אפרת" שוחחה עם פלונית ונסתה לשכנע אותה להגדיל את המשפחה, והיא ענתה לה באדישות מוחלטת, קודם כל אסיים את רשיון הנהיגה שלי, אחר כך נראה מה הלאה. ומשפט כזה נשמע מאשה בתוככי בני ברק אינני מדבר על נתניה... מחפשים חיים קלים.

הסטיפלר אמר פעם לאברך שטען לו שלאשתו קשה להמשיך ללדת: אמור לאשתך בשמי תהיי חכמה לכל אחד נגזרה משמים מנת הייסורים שלו בעולם הזה מה את מחפשת שהייסורים שלך יהיו אצל רופאים, תשמחי שהייסורים

רבים איבדו את ההרגשה בערכו של ילד, הפסיקו לחשוב מה זו נשמה יהודית. איזו זכות זאת להיות השליח של הקב"ה להוריד נשמת ישראל לעולם. התחלנו לחשבן את הקושי שבגדול הילדים ושכחנו שמדובר כאן ב"נשמה יקרה" "חלק אלוק' ממעל".

וסיפור כנגד.

תוך כדי שיחה עם יהודי שנכנס לשיבה, התגלגלו הדברים והוא שאל אותי "כמה ילדים יש לך?" באותו זמן היו לי רק עשרה ילדים, השבתי לו "עשרה" הוא אמר לי "נו אז אתה משיג אותי בהרבה". שאלתי אותו כמה יש לך? "תשעה". "אז מדוע אתה אומר בהרבה?". הוא השיב לי, ושימו לב היטב למילותיו "אוי ואבוי לו ליהודי שאצלו נשמת ישראל אחת איננה הרבה", איזה מילים יקרות יצאו מפיו! וכמה מסכנה אשה שאיננה מבינה את זה.

איש על דגלו

כאשר הקב"ה ירד על הר סיני לתת תורה לעם ישראל, ירדו כיתות כיתות של מלאכי השרת, והיו עשויים דגלים דגלים, מיד נתקנאו ישראל בדגלים הללו - נתאוו ישראל לדגלים. מאוחר יותר נתן הקב"ה לישראל דגלים ואמר להם התאווותם לדגלים של המלאכים הנני נותן לכם דגלים - דגל מחנה יהודה, דגל מחנה אפרים וכו'.

אומר המדרש (במדבר רבה פר' ב') כי הגויים ראו את ישראל ודגליהם ונתקנאו בהם, אמרו להם בואו התחברו איתנו ונעשה אתכם שלטונים נעשה אתכם מושלים עלינו. ואף בלעם התקנא בישראל ואמר 'מה טובו אהליך יעקב'. נשאלת השאלה, קחו בד צבעו אותו בצבעים תלו אותו על תורן ויש לכם דגל, מה הבעיה מה יש לאומות לקנא בישראל מה יש לישראל לקנא במלאכים? התשובה הקב"ה הועיד לכל אחד תפקיד. כל יצור שנברא, נברא לשם מטרה

מסוימת וכמו שאמרנו, מאושר הוא היודע מה תפקידו מהי שליחותו וייעודו. כאשר ראו בני ישראל כי המלאכים יורדים דגלים דגלים, דהיינו כל אחד יודע בדיוק את מהותו ושליחותו - על דגלו, הם קנאו - הלוואי שכל אחד ואחד מאתנו יידע מהו ייעודו ושליחותו. השיב להם הקב"ה כגמולו הטוב - התאוותם לדגלים הנה לכם דגל מחנה יהודה דגל מחנה אפרים וכו'. כתוב שם במדרש בדיוק מה היה מצויר על דגל של כל שבט ושבט, כי הדגל הראה את המהות של אותו שבט. כלומר, יש לכם את הידיעה מהי השליחות שלכם וכיצד עליכם לעבוד את ה'. ראו הגויים ונתאוו גם הם לדגלים ובלעם קנא ואמר "מה טובו אהליך יעקב!" - אוי כמה מאושר האדם שיודע לשם מה הוא בא לעולם.

מהי השליחות שלי?

דגלים לא קבלנו, אבל קבלנו משהו אחר: רמזים. והרמזים הם הכלים שנתן לנו הקב"ה. אם הקב"ה היה רוצה שהתפקיד שלי בעולם להיות חזן הוא לא היה בורא אותי כלא מוזיקלי, אם הקב"ה נתן לי ידיים טובות עדינות, יכול להיות שהתפקיד שלי הוא להיות סופר אולי שוחט אולי מוהל ויש לי כבר כוון. הכלים שקבלתי מהקב"ה נותנים לי את הכוון לאן לפנות.

אבא שקיבל מהקב"ה ילד המבחן שלו כאשר הילד בן ארבעת החדשים מצייץ בלילה והוא קם אליו ומנדנד אותו, והופך אותו מהבטן לגב ומניח בפיו מוצץ, מרגיע אותו, 'מותק שלי תישן, תן גם לאבא לישון', התינוק נרדם, אבא שב למטה וכחלוף חצי שעה שוב פעם הקטנצ'יק מצייץ, ואבא שוב ניגש אליו, אומר לו, 'מה קרה לך מותק שלי, למה אתה לא נותן לאבא לישון? תן לאבא לישון, אבא צריך מחר ללמוד תורה, קצת התחשבות מותק שלי, אתה הרי צדיק, תן לאבא לישון', הוא מנדנד אותו שוב נותן לו את המוצץ, הופך אותו, מהגב לבטן, ונרדם. הוא שב למיטתו חולפת חצי שעה והוא שוב פעם מצייץ, ואז הוא כבר חסר סבלנות וקצר רוח ובא עם 'אוף' כזה, והאוף אינו מכוון לאוזניו של הילד כי ילד בן ארבעה חדשים, לא עשה מאומה בשביל להרגיז אותו? באוף הזה הוא בעצם אומר, רבנו של עולם שבע שנים התפללתי

לילד הזה, כמה דמעות הורדתי ... כמה הלכתי לקברי צדיקים כדי לזכות להיפקד, שבע שנים עד שקבלתי את הילד הזה, אבל תסלח לי ריבונו של עולם לא לילד כזה התכוונתי, התכוונתי לילד שלא מעיר בלילה... והאוף הזה זה בעצם גומר את כל האדם שבו, לא קבלתי על עצמי הקמת בית, לא קבלתי על עצמי גידול ילדים. הקב"ה מבקש ממני לשאת את העול בשמחה, להשקיע בגידול הילדים, בחינוכם, ולומר: תודה רבה ריבונו של עולם שזיכית אותי בזכות הגדולה הזאת.

נסיים בנושא של שוויון זכויות.

אם הקב"ה ברא איש ואשה עם תכונות שונות, זה משום שתפקידיהם שונים זה מזה. הקב"ה נתן לאשה במתנה את התכונה הרגשנית, משום שהיא זקוקה לכך בחינוך הילדים, הקב"ה נתן לה את התכונה הארצית יותר להבין בענייני העולם הזה, משום שתפקידה היא מושיבי עקרת הבית. אשה שאינה משתמשת בכלים הללו, פשוט מעבירה את החיים מבלי למלא את התפקיד שלשמה היא נועדה. ואילו תזכה ותכיר במתנות שה' חנן אותה, תיוצר בקרבה מוטיבציה, ותקבל כוחות מיוחדים.